

Mgr inż. Piotr KUJAWSKI

Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem, Wyższy Urząd Górniczy

Planowanie przestrzenne i górnictwo odkrywkowe – zrównoważony rozwój

Streszczenie

Regulacje prawne dotyczące ochrony środowiska zawarte zostały w wielu aktach prawnych, dla których podstawę stanowi ustawa zasadnicza czyli Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Wśród jej przepisów kluczową rolę odgrywa art. 5, który stanowi: „Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”. Zasada zrównoważonego rozwoju, stanowiąca „fundament” ustaw: Prawo ochrony środowiska, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ma charakter integracyjny dla podstawowych elementów systemu kształtującego przyszłość społeczności ludzkiej, tj.: środowiska, społeczeństwa i gospodarki. Rozwój jednego z elementów nie może stanowić zagrożenia dla pozostałych. Przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju - jako jednego z filarów rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych - gwarantuje obywatelom możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb teraz, i w przyszłości. Działania podejmowane w celu ochrony środowiska w duchu idei zrównoważonego rozwoju, polegają również na racjonalnym kształtowaniu i gospodarowaniu jego zasobami. Złoża kopalin są elementami środowiska i podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Ochronę złóż kopalin zapoczątkowuje się poprzez uwzględnianie - obszarów występowania złóż kopalin, oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż z zapewnieniem utrzymania równowagi w zakresie racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin, i racjonalnego gospodarowania gruntami - w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i dalej, konsekwentnie, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Warto w tym miejscu zauważyć, że „racjonalność” w odniesieniu do: kształtowania środowiska, gospodarowania zasobami środowiska, gospodarowania zasobami złóż, wykorzystania powierzchni ziemi, gospodarowania gruntami, rozumiana jest jako mająca swoje logiczne wytłumaczenie i ekonomiczne uzasadnienie.

Prezentacja ujmuje w swej treści prawne aspekty zrównoważonego rozwoju, mające swe bezpośrednie przełożenie na planowanie przestrzenne i ochronę złóż kopalin, ze szczególnym uwzględnieniem tych objętych własnością nieruchomości gruntowej (górnictwo odkrywkowe). Wskazuje, że występowanie złóż kopalin nie może i nie stanowi hamulca rozwoju gminy, przytaczając dane statystyczne organów nadzoru górniczego dotyczące: opiniowania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania, uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uzgadniania decyzjach o lokalizacji celu publicznego i warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji realizowanych na terenach górniczych, oraz udzielania informacji o tzw. terenach „pogórniczych”, terenach zrehabilitowanych i zagospodarowanych.